

УКРАЇНА

ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ
МАТВІЙЧУК ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ
ВИСНОВОК

16 червня 2021 року

м. Київ

за результатами перевірки відомостей, викладених у повідомленні судді Жовтневого районного суду міста Харкова Макарова Володимира Олександровича про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя

До Вищої ради правосуддя 11 червня 2021 року за вх. № 2525/0/6-21 надійшло повідомлення судді Жовтневого районного суду міста Харкова Макарова В.О. про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя.

Протоколом автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя 11 червня 2021 року вказане повідомлення передане члену Вищої ради правосуддя Матвійчуку В.В. для проведення перевірки.

Під час перевірки встановлено таке.

Обґрунтовуючи повідомлення, суддя Макаров В.О. зазначає, що у його провадженні перебували клопотання органів прокуратури та досудового розслідування по кримінальному провадженню № _____ від 25 листопада 2019 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 191 Кримінального кодексу України (далі – КК України). На час звернення із повідомленням на розгляді судді перебувають клопотання про арешт майна.

Як зазначає суддя, 9 червня 2021 року до Жовтневого районного суду міста Харкова на його ім'я надійшов лист (вх. № 16400 від 9 червня 2021 року), за підписом представника Акціонерного товариства «МЕГАБАНК» (далі – АТ «МЕГАБАНК») адвоката Дребот І.А., у якому висловлено незгоду з діями органів досудового розслідування та прокуратури в ході проведення слідчих дій по кримінальному провадженню № _____ від 25 листопада 2019 року, а також із судовими рішеннями слідчого судді, прийнятими під час досудового розслідування, в тому числі щодо надання дозволів на проведення обшуків, тимчасових доступів до речей та документів, а також накладення арештів на майно та документи, вилучені слідчими в ході проведення слідчих дій.

Суддя зазначає, що судові рішення щодо накладення арешту на майно та документи у межах вказаного кримінального провадження оскаржені в апеляційному порядку та станом на день надання відповіді не розглянуті судом апеляційної інстанції.

Зокрема у листі адвокат Дребот І.А. наголошує на тому, що правоохоронні органи у кримінальному провадженні діють «під егідою суду», «за допомогою суду переслідують іншу мету, пов'язану з перешкоджанням діяльності АТ «МЕГАБАНК». Також зазначається, що АТ «МЕГАБАНК» законними методами вимушений протидіяти такому свавіллю правоохоронних органів, в тому числі і через Генеральну прокуратуру, Міністерство внутрішніх справ, Вищу раду правосуддя, а тому звертається до слідчого судді з проханням не допустити послідуєчих незаконних процесуальних дій по справі № 639/287/20.

Суддя Макаров В.О. розцінює такі дії представника АТ «МЕГАБАНК» адвоката Дребота І.А. як прямий вплив на слідчого суддю з метою ухвалення рішень в інтересах зазначеної юридичної особи за результатами розгляду клопотань органу досудового розслідування та прокуратури в межах кримінального провадження, а тому просить вжити відповідних заходів реагування з метою забезпечення незалежності судді при здійсненні правосуддя.

За результатами перевірки обставин, повідомлених суддею, не вбачається підстав для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів з огляду на таке.

Відповідно до пунктів 1 та 2 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, незалежність судових органів гарантується державою та закріплюється в конституції або законах країни. Усі державні та інші установи зобов'язані шанувати незалежність судових органів та дотримуватися її.

Згідно з положеннями статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод метою забезпечення незалежності судової влади є гарантування кожній особі основоположного права на розгляд справи справедливим судом тільки на законній підставі та без будь-якого стороннього впливу.

Незалежність судової влади є головною умовою забезпечення верховенства права, ефективного захисту прав і свобод людини та громадянина, юридичних осіб, інтересів суспільства й держави.

Незалежність і недоторканність суддів гарантуються статтями 126 та 129 Конституції України, якими встановлено, що судді при здійсненні правосуддя незалежні й підкоряються лише закону.

Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб із метою дискредитації суду або впливу на безсторонність суду, заклики до невиконання судових рішень забороняються і мають наслідком відповідальність, установлену законом.

Суддя Макаров В.О. пов'язує втручання у свою діяльність щодо здійснення правосуддя з діями представника АТ «МЕГАБАНК» адвоката

Дребота І.А. щодо звернення до суду з відповідним листом, у якому надається оцінка судовим рішенням та процесуальним діям судді під час розгляду клопотань у кримінальному провадженні.

Слід зазначити, що Конституційний Суд України у пункті 4.2 Рішення від 23 травня 2001 року № 6-рп/2001 роз'яснив, що порядок здійснення правосуддя регламентується відповідним процесуальним законодавством України. Процесуальні акти і дії суддів, які стосуються вирішення питань підвідомчості судам спорів, порушення і відкриття справ, підготовки їх до розгляду, судового розгляду справ у першій інстанції, в касаційному і наглядовому порядку та прийняття по них судових рішень, належать до сфери правосуддя і можуть бути оскаржені лише в судовому порядку відповідно до процесуального законодавства України. Позасудовий порядок оскарження актів і дій суддів, які стосуються здійснення правосуддя, неможливий.

Чинним законодавством визначено правовий механізм оскарження як дій/бездіяльності судді, так і ухвалених ним рішень, зокрема передбачено процедуру апеляційного та касаційного оскарження судових рішень, запроваджено механізм подання дисциплінарної скарги.

Отже оскарження дій суддів (судів) щодо розгляду та вирішення справ, а також оскарження судових рішень поза порядком, передбаченим процесуальним законом, не допускається.

Щодо оцінки звернення представника АТ «МЕГАБАНК» адвоката Дребота І.А. до суду слід виходити з того, що відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» звернення до суду громадян, організацій чи посадових осіб, які відповідно до закону не є учасниками судового процесу, щодо розгляду конкретних справ судом не розглядаються, якщо інше не передбачено законом.

Крім того, постановою Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року № 8 «Про незалежність судової влади» надано роз'яснення, у тому числі про таке: звернення до суду здійснюється у формі, порядку, випадках та особами, передбаченими процесуальним законом. Звернення у справах інших осіб у всіх випадках, а учасників процесу – поза випадками, передбаченими процесуальним законом, розгляду судами не підлягають.

Слід також зазначити, що відповідно до частини першої статті 321 Кримінального процесуального кодексу України саме головуючий у судовому засіданні, зокрема, спрямовує судовий розгляд на забезпечення з'ясування всіх обставин кримінального провадження, усуваючи з судового розгляду все, що не має значення для кримінального провадження.

Оцінюючи обставини, про які повідомлено суддею, вважаю, що дії адвоката Дребот І.А. не створюють реальних загроз суддівській незалежності та не містять ознак безпосереднього втручання у діяльність судді Макарова В.О. щодо здійснення правосуддя. У разі, якщо висловлювання, дії чи поведінка адвоката не узгоджуються із правилами адвокатської етики, їм може бути надано оцінку у межах дисциплінарної процедури, ініційованої та розпочатої у визначеному законом порядку.

Суддя повинен виконувати професійні обов'язки незалежно, виходячи виключно з фактів, установлених на підставі власної оцінки доказів, розуміння закону, верховенства права, що є гарантією справедливого розгляду справи в суді, не зважаючи на будь-які зовнішні впливи, стимули, загрози, втручання або публічну критику.

Оскільки під час проведення перевірки не встановлено фактів, які свідчать про втручання в діяльність судді, не виявлено загроз для ухвалення справедливих і безсторонніх рішень, дійшов висновку про відсутність підстав для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя за повідомленням судді Жовтневого районного суду міста Харкова Макарова Володимира Олександровича.

Члена Вищої ради правосуддя

В.В. Матвійчук